

Чудотворне Иконе Мајке Божије: Чајничка Красница

Варошица Чајничке која се са својих 2 500 становника налази на самој граници са Црном Гором, данас припада Републици Српској. Кажу, да варош у великој мери за своју славу и углед може захвалити чудотворној Богородичиној икони – Лепотици из Чајничке или, ипак, Чајничкој Красници.

Порекло саме иконе је Свети град Јерусалим, одакле ју је у нашу земљу, донео Св. краљ Милутин, када је у њему био на поклоњењу; будући познат као издашни добротвор, изградивши манастир у Светом граду од

тамошњих монаха, на дар је добио ову светињу.

У почетку Чајничка Красница је била заштитница Светородне лозе Немањића, да би је касније цар Урош V (Душанов син) пренео у манастир Бања близу Прибоја – у знак захвалности Богу, за срећно излечење после дуже болести.

Међутим, када су Турци запалили манастир Прибојска Бања, икону је од пожара спасио неки сељанин из Рудног и пренео преко реке Лима у стару цркву у Чајничу, у којој је почивала наредних 370 г. док није премештена у нову цркву, где се још увек чува.

У послератно време, изградњу ове нове цркве, покренуо је тадашњи јеромонах (Свети) Василије Домановић, тако да је црква изграђена онаква каква је била, пре напада завојевача. Поред Цркве изграђен је конак за ходочаснике, који сваке године долазе у што већем броју у Чајнице, на поклоњење Мајци Божијој.

Велики број православних верује како је њихова дужност да посете Чајнице најмање једном у животу о Богородичиним празницима (Успеније, Рождество, Оданије) као што људи на поклоњење иду у Свету Земљу. Стога се често чује Чајнице српско поклониште или Чајнице град Богородице.

Ова поклоничка путовања у Чајнице нарочито су слављена у Сарајеву; наиме, у тамошњој старој Цркви читане су молитве за срећно путовање поклоника који су обично пешке путовали, а само стари и слаби су путовали кочијама; они који су остајали у Сарајеву, пратили су их до обронака града са литијом, уз певање црквених песама.

Због великих чуда која су се дешавала по Милости Божијој а молитвама Пресвете Богородице, када се почело причати да ће се 1868.г. обновити манастир Прибојска Бања, и да ће се икона тамо вратити побунили су се сви мештани – не само православни, него и муслимани, католици и Јевреји – па су хтели да спрече њено премештање, чак и оружјем, тако да је до данас икона остала у Чајничу.

До краја свих протеклих ратова Чајничка Красница је била скривана и на њу су пазили даноноћно и православни и муслимани заједно, скривајући је у разним кућама или пећинама не би ли тако спречили да Светиња дође у непријатељске руке а и да би сачували од крађе драгоцене заветне дарове. (рецимо, круна Пресвете Богородице била је украшена једним већим дијамантом и са неколико других мањих; за време II св.рата, после експлозије, пљачкања цркве и упада разуларених непријатељских трупа – ови

дијаманти из круне Пресвете Богородице су нестали.)

По одласку тих дивизија икона је пренета у цркву, села Стречане у Санџаку; било је потом предлога да се пренесе у Београд и сачува тамо до краја рата, али се томе народ успротивио. Одатле је пребачена у једну пећину, где је чувана под стражом, где је повремено долазио свештеник, вршио службу, а народ се на коленима провлачио кроз уски улаз и присуствовао Богослужењу. Икона је потом пребачена и у цркву селу Слатина код Фоче, а потом у село Трпиње, где је до краја рата скривана, у једној малој пећини.

Чудотворна икона је враћена у Чајниче, по обнови цркве коју је народ реконстриуао – и у којој је Красница поново постављена, на дан Рождества Пресвете, 1959. год.

Свечани чин повратка иконе у Чајниче извршио је Патријарх српски Герман са надлежним дабро-босанским Митрополитом др. Нектаријем, уз учешће неколико епископа, многобројног свештенства и хиљада верника из Босне, Херцеговине, Рашке и др. делова Србије.

Икона има свој акатист који се чита за помоћ свима онима који су невољни, ожалашћени, болесни, исцрпљени душом и телом, осамљени у тешким данима.

Као датум њенога прослављења одређен је 28. август по новом, односно 15. август по старом календару, управо на дан Успенија славне Владичице наше, којој је црква у којој икона почива и посвећена.

Чуда

Највећа је светиња Републике Српске.

Српски Златоуст, Св. Владика Николај Велимировић сматрао је да је после Острога, највећа светиња на Балкану, управо ова икона.

Осамнаестокуполну цркву у Чајничу, саграђену (до старе мале цркве) у част Мајке Божије Чајничке, највећим делом уништили су Италијани између 11. и 12. априла 1943. г. – запаливши велику количину нафте и муниције у самој црквеној порти. Од тада до 1946. г. црква је све више пропадала, тако да је срушено неколико купола. Међутим, приликом једне велике експлозије, иако је цео инвентар цркве био уништен, икона је остала неповређена и неоштећена – као када је остала сачувана током турског разарања манастира Бање, када ју је сељанин изнео из пожара.

Један дечак римокатоличке вероисповести, родом из Зенице, је престао говорити. Служашчи свештеник, о. Јован му је прочитао молитву пред иконом Богородице Чајничке – и дечак је проговорио. Након завршене молитве несвесно је питао дечака, водећи га ка родитељима: „Када си престао говорити”? На шта му је дечак одговорио: „Од када сам се уплашио” – те је описао од чега и када се уплашио.

Као трећи пример, описаћемо догађај који ће показати до које је мере Лепотица Чајничка поштована од стране муслимана. Било је речено да ће манастир Бања 1868. г. бити обновљен и да ће се чим се то буде урадило Лепотица Чајничка пренети у раније пребивалиште. Сво становништво Чајничка је било узбуђено, па су чак и муслимани узели оружје да заштите светињу.

Изображење

Према црквеном предању ову чудотворну икону је живописао Свети Апостол и Јеванђелист Лука. На једној страни изображен је лик Пресвете Богородице, а на другој, лик Светог Јована Крститеља.

Због страдања и старости у пожарима, Ликови на икони су потамнели, нарочито Светог Јована Крститеља, док су изображења на икони Пресвете Богородице са Христом, сачувана.

Један кујунџија Р. А. из Сарајева је 1868.г. урадио оков за ову икону – сав у злату и сребру, обострано, тако да су остала видљива само лица Светих. Три године затворивши своју радњу и непрестано се посветивши послу у свом дому – уградио је 17 кг злата и сребра у икону, како би је украсио.

Икона се чува на посебном мермерном престолу, у новом храму, на североисточној страни изнад којег непрестано гори пет кандила која се по казивању очевидаца – нису угасила чак ни за време експлозије у II св.рату,

када је црква претрпела велико разарање.

Са леве и десне стране трона у коме икона почива, стоје две огромне свеће које непрестано горе. При врху трона, на левој и десној страни изображена су два голуба раширених крила, као симболи Духа Светога који наткриљује Светињу; извише њих изображена су три Светитеља, окована у бронзи. (идентитет им не можемо утврдити на основу извора којима се служимо приликом писања овог текста).

Пресвета Богородица је приказана у сребрно – златној ризи, као и Богомладенац Исус Христос.

Сами Њен лик је необично тужан и забринут. Лице Јој је дугуљасто са скупљеним обрвама и уснама, благо повијеним на доле – па делује као да ће сваког тренутка заплакати.

Левом руком показује на Спасиоца свега Света који је сигурно сместилиште нашао на десној подлактици Мајке Своје док у десној руци држи развијени свитак са текстом из Светога Писма.

Лик Његов је готово истоветан изражају Лика Мајке Његове Пречисте. Главу Му окружује Ореол, златно – посребрени, са великим драгим каменом при самом врху.

Ореол Пресвете Дјеве, такође је златно – посребрен са царском круном, на којој недостаје неколико драгих камења. На ризи Њеној се запажају три звездице, као симболи Тројичности лица Свете Тројице – Бога Оца, Бога Сина и Бога Духа Светога.

Овде се можемо замислити, зашто је иконописац изобразио баш овако карактеристичан Лик Приснодјеве Марије и Богомладенца Христа. Када дубље сагледамо, такав уметничко – созерцатељни доживљај Лика Приснодјеве, није био неочекиван за иконописца какав је био Свети апостол Лука.

Управо он је присуствовао страдању Сина Њеног. Па је самим тим био и неми сведок свих Њених патњи и болова које је доживљавала, гледајући Сина Свога.

Та Њена, тачније Њихова страдања за род људски, Апостол је овековечио на начин на који ми то данас можемо видети.

Патње Мајке Божије сигурно да су биле додатно увећане гледајући однос који

је народ израиљски имао ка Створитељу своме – а Кога познао није. И кога је на крају и разапео.

Вероватно да отуда ни лик Његов не може бити ништа другојачији од страдајућег; суд рода људског над Њим се извршује.

А Свето предање нам каже да се живећи међу људима, ниједном није насмејао.

Елза Бибић

Литетатура:

- 1.Православни сајт: www.molitvenik.in.rs, Акатисти Богородици;
2. Православни сајт: <https://srbiubih.wordpress.com>, Чајничка Красница/ Срби у Босни и Херцеговини, од 28. септембра 2015. г.;
- 3.Православни Сајт: www.prijateljboziji.com, Чудотворна Икона Пресвете Богородице звана „Чајничка Красница“ од 28. септембра 2015. г.;
- 4.Православни сајт: novosti.rs, Вести, Насловна, Чајничка Красница дозива вернике, Република Српска, од 20. 09. 2014.г.;
- 5.Православни сајт: www.rtrs.tv.Програм, Вести, Чудотворне Иконе Богородице, Чајничка Красница, од 4. септембра 2013.г.;
- 6.Православни сајт: prportal.me, Комшилук, Чајничке, Исцелитељска моћ Иконе Чајничке Богородице, Најновије вијести из Пљеваља, од 17. септембра 2013.г.;
- 7.Православни сајт: www.nezavisne.com, Новости, Друштво, Чувар Чудотворне Иконе, од 12. септембра 2008.г.;
8. Тихомир, С. Илијић: Велика душа моја Господа, ВИЗ, Публикум, Београд, 2002. г. стр: 213, 341;

mitropolija.com